

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, Regulamentului privind condițiile de desfășurare și promovare a examenului de calificare a experților judiciari și a modelului licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar

I. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări

Prezentul proiect al *Hotărîrii de Guvern privind aprobarea Regulamentului privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, Regulamentului privind condițiile de desfășurare și promovare a examenului de calificare a experților judiciari și a modelului licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar* a fost elaborat în vederea punerii în aplicare a Legii nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 157-162, art. 316), care intră în vigoare la 10 decembrie 2016.

Avînd în vedere că legea nouă instituie un nou cadru de reglementare, care ar asigura sporirea capacităților și reconsiderarea locului și rolului instituțiilor de expertiză judiciară și al experților judiciari, este absolut necesară asigurarea funcționalității ei, prin elaborarea proiectelor de acte normative respective.

Printre obiectivele Legii nr. 68 din 14 aprilie 2016 este consolidarea infrastructurii de expertiză judiciară și a statutului expertului judiciar și ridicarea nivelului calității serviciilor de expertiză judiciară oferite de către experți, care pot fi realizate inclusiv prin reglementarea minuțioasă a activității Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, precum și condițiilor de desfășurare și promovare a examenului de calificare a experților judiciari.

Prin implementarea noilor reglementări se urmărește asigurarea sistemului național de expertiză judiciară cu experți judiciari cu o înaltă calificare și cu o reputație ireproșabilă, admiși în profesie doar printr-o procedură cu condiții clar prestabilite, transparentă și echitabilă. Noua procedură de admitere în profesie este ajustată principiilor de eficiență și calitate a justiției.

Expertiza judiciară este unul dintre instrumentele legale de oferire a probelor veridice, ce contribuie la atingerea scopurilor procesului judiciar. O infrastructură bine formată în cadrul sistemului de expertiză judiciară, conformă standardelor legale de calitate și experți judiciari de o calificare înaltă sunt elementele esențiale pentru ca probele să fie prezentate adecvat în cauza supusă cercetării la toate etapele procesului judiciar.

Crearea unei infrastructuri de expertiză judiciară accesibile tuturor ar constitui o realizare esențială a Guvernului, o contribuție vizibilă în oricare proces judiciar, în special în cadrul proceselor penale, și cel mai important, ar asigura o cercetare echitabilă și o consolidare a probelor. În special, este nevoie de o infrastructură de expertiză judiciară

independentă și efectivă, concepută în așa fel, încât să urmărească cu adevărat utilizarea completă și adecvată a științei, pentru a implementa un mecanism de examinare/cercetare rapidă și imparțială a cauzelor în cadrul unui proces judiciar, care să fie independent de oricare dintre actorii implicați într-un astfel de proces.

II. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prezentul proiect instituie cadrul de admitere a persoanelor în profesia de expert judiciar și parțial, de evaluare a experților judiciari în vederea atribuirii gradului de calificare și conține două regulamente și modelul licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar.

Regulamentul privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari stabilește modul de selectare a membrilor Comisiei de calificare și evaluare și încetare a activității lor, precum și organizarea și funcționarea Comisiei de calificare și evaluare. Scopul evaluării este de a atribui persoanei calitatea de expert judiciar, cu drept de a efectua expertize judiciare într-o anumită specialitate sau de a conferi expertului judiciar un anumit grad de calificare.

Regulamentul privind condițiile de desfășurare și promovare a examenului de calificare a experților judiciari stabilește modul de atribuire a calității de expert judiciar, organizarea și desfășurarea examenului de calificare a experților judiciari, precum și procedura de contestare a rezultatelor acestuia. Scopul evaluării și calificării fiind de a aprecia cunoștințele și aptitudinile persoanei în anumite specialități de expertiză judiciară și a califica persoana ca expert judiciar, cu drept de a efectua expertize judiciare într-o anumită specialitate.

Modelul licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar asigură unitatea formei licențelor ce vor fi eliberate tuturor candidaților admiși în profesia de expert judiciar și încă o dată confirmă dreptul expertului judiciar de a efectua expertize judiciare în specialitatea în care a obținut calificarea. Luând în considerație faptul că Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nu reglementează faptul eliberării licențelor experților judiciari care activează la moment în domeniu și dețin certificate de calificare, a apărut necesitatea de a reglementa aceasta în prezentul proiect.

În prezent o Comisie de calificare și evaluare la nivel național nu există, calificarea și evaluarea experților judiciari are loc separat, în fiecare instituție de expertiză judiciară. De exemplu în cadrul Centrului Național de Expertiză Judiciară de pe lângă Ministerul Justiției, Comisia de calificare se formează prin ordinul directorului Centrului Național de Expertiză Judiciară de pe lângă Ministerul Justiției, neavând stabilite reguli de funcționare, cu excepția a șase articole din Regulamentul cu privire la stagiul și calificarea experților judiciari din Republica Moldova din 20 decembrie 2004.

Potrivit prezentului proiect Comisia de calificare și evaluare a experților judiciari se va forma de fiecare dată, prin ordinul Ministrului Justiției și va activa în baza propriului regulament (anexa nr. 1 a proiectului), cu atât mai mult fiind stabilite condițiile de desfășurare și promovare a examenului de calificare a experților judiciari într-un

regulament separat (anexa nr. 2 a proiectului). Regulamentul privind procedura și criteriile de evaluare a activității și performanțelor experților judiciari va fi aprobat prin ordinul comun al Ministrului Justiției și conducătorilor instituțiilor publice de expertiză judiciară.

Comisia de calificare și evaluare a experților judiciari va fi unica structură organizațională pe teritoriul Republicii Moldova, cu competență de examinare a persoanelor în specialitățile de expertiză judiciară, pentru a fi atribuită calitatea de expert judiciar și evaluare a activității și performanțelor experților judiciari, pentru a fi conferite anumite grade de calificare.

Comisia de calificare și evaluare este compusă din 9 membri, dintre care cel puțin 3 calificați în specialitatea pentru care se desfășoară examenul de calificare și evaluare a activității și performanțelor experților judiciari. Acest număr de „cel puțin trei” specialiști, cât și calificarea lor nu mai joasă de gradul I este dictat de specificul activității de expertiză judiciară, care în măsură egală întrunește lucru practic și teoretic. Exercițiile practice în activitățile zilnice ale experților sunt legate de pericol sporit, fiind riscante atât pentru persoana celui ce înfăptuiește lucrările, cât și pentru cei din preajmă, având desigur, și efecte directe asupra rezultatelor obținute, care se răsfrâng spre final și în concluziile formulate în raportul de expertiză.

Comisia de calificare și evaluare adoptă hotărâri/decizii cu votul majorității membrilor prezenți la ședință. Votarea are loc în mod deschis, în lipsa candidaților examinați/evaluați. Membrul Comisiei de calificare și evaluare care are opinie separată față de hotărâre sau decizie o expune în scris. Acesta se anexează la dosarul candidatului.

Coerența și stabilitatea activității comisiei va fi asigurată de secretarul ei, care este cu statut permanent. Secretariatul Comisiei de calificare și evaluare este asigurat de către subdiviziunea specializată din cadrul aparatului central al Ministerului Justiției. Din componența subdiviziunii specializate, prin ordin al Ministrului Justiției este numit secretarul Comisiei de calificare și evaluare.

În funcție de complexitatea activității Comisiei de calificare și evaluare considerăm rezonabilă achitarea membrilor Comisiei de calificare și evaluare, cu excepția funcționarilor publici, pentru fiecare ședință la care participă, a unei indemnizații echivalente cu opt la sută din salariul mediu pe economie, în vigoare la data desfășurării ședinței.

Examenul de calificare a experților judiciari desfășurat de Comisia de calificare și evaluare reprezintă al III-lea nivel de examinare a persoanelor ce solicită atribuirea calității de expert judiciar. La nivelul I expertul stagiar este evaluat de către conducătorul stagiului și la nivelul II evaluarea are loc pe intern în laboratorul unde candidatul a făcut stagiul sau/și în care activează.

Examenul de calificare cuprinde două probe: proba scrisă și proba orală. Această situație a fost impusă de specificul activității de expertiză judiciară în care niciodată nu sunt cazuri identice supuse expertizei. Din aceleași raționamente este impusă candidatului obligația de a prezenta comisiei cinci rapoarte de expertiză pe specialitatea în care solicită

calificarea, efectuate sub supravegherea conducătorului stagiului.

III. Fundamentarea economico-financiară

Proiectul nu necesită cheltuieli suplimentare din contul bugetului de stat.

IV. Impactul proiectului

Impactul prezentului proiect va avea ca efect principal – crearea unui sistem de evaluare a candidaților la profesia de expert judiciar și a experților judiciari, adaptat necesităților înfăptuirii unei justiții echitabile. Astfel, va fi asigurat statul și societatea cu experți judiciari cu o înaltă calificare și cu o reputație ireproșabilă, admiși în profesie doar printr-o procedură cu condiții clar prestabilite, transparentă și eficientă.

V. Respectarea transparenței decizionale

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul Hotărârii Guvernului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției și coordonat cu Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Apărării, Direcția Justiției a Găgăuziei, Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate, Centrul Național de Expertize Judiciare, Centrul de Medicină Legală. Propunerile și obiecțiile autorităților menționate au fost reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

Centrul Național Anticorupție prin Raportul de expertiză anticorupție susține promovarea proiectului, fără a comunica obiecții sau propuneri.

MINISTRU

Vladimir CEBOTARI